

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	1Sža/14/2014
Identifikačné číslo spisu:	1014200516
Dátum vydania rozhodnutia:	05.06.2014
Meno a priezvisko:	JUDr. Jana Hatalová
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2014:1014200516.1

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Jany Henčekovej, PhD. a z členov JUDr. Ing. Miroslava Gavalca, PhD. a JUDr. Eleny Berthotyovej, PhD. v právnej veci navrhovateľa: L. N. D., nar. XX.XX.XXXX, štátny príslušník O., t.č. Útvar policajného zaistenia pre cudzincov Medveďov, zastúpený Mgr. Jarmila Vargová, advokátka so sídlom v Lovči ul. Geromettova č. 131, pracovisko Bratislava, ul. Brečtanová č. 21, proti odporcovi: Prezídium policajného zboru, Úrad hraničnej a cudzineckej polície, Riaditeľstvo hraničnej a cudzineckej polície Bratislava, Oddelenie cudzineckej polície policajného zboru Trnava, ul. Športová č. 10, Trnava, o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia odporcu o zaistení zo dňa 11. marca 2014, č.p. PPZ-HCP-BA9-18-012/2014-AV, na odvolanie navrhovateľa proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave č. k. 9Sp/31/2014-33 zo dňa 9. apríla 2014, takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Bratislave č. k. 9Sp/31/2014-33 zo dňa 9. apríla 2014, p o t v r d z u j e .

Navrhovateľovi náhradu trov odvolacieho konania n e p r i z n á v a .

Odôvodnenie

I. PREDMET KONANIA

Krajský súd v Bratislave rozsudkom uvedeným vo výroku tohto rozhodnutia potvrdil rozhodnutie, ktorým odporca podľa § 88 ods. 1 písm. b/ zákona č. 404/2011 Z. z. o pobyte cudzincov (ďalej len „zákon“) rozhodol o zaistení navrhovateľa dňom 11. marca 2014 o 12:30 hod. z dôvodu, že je to potrebné na účel výkonu trestu vyhostenia, nariadeného Okresným súdom Bratislava I dňa 19. augusta 2013 na základe rozsudku tohto súdu zo dňa 11. februára 2011, sp. zn. 7T 26/2010, v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Bratislave zo dňa 29. júna 2011, sp. zn. 2To 70/2011. Dĺžku doby zaistenia stanovil podľa § 88 ods. 4 zákona do 11. septembra 2014.

Krajský súd v dôvodoch rozhodnutia uviedol, že opravný prostriedok bol podaný nedôvodne.

Vec prejednal v neprítomnosti navrhovateľa, umiestneného v Útvare policajného zaistenia pre cudzincov Medved'ov (§ 250g ods. 2 O.s.p.), s ohľadom na stav veci i na skutočnosť, že navrhovateľ bol v konaní zastúpený advokátom, nepovažoval za účelné a potrebné vypočuť navrhovateľa i na pojednávaní. V správnom súdnictve sa v zásade dokazovanie nevykonáva. Súd vo veci nezistil žiadne okolnosti, pre ktoré by bolo potrebné na preskúmanie zákonnosti rozhodnutia doplniť dokazovanie.

Krajský súd uviedol, že predmetom súdneho preskúmania podľa tretej hlavy piatej časti O.s.p. bolo právne posúdenie veci v otázke splnenia zákonných predpokladov pre vydanie rozhodnutia o zaistení navrhovateľa podľa § 88 ods. 1 písm. b/zákona č. 404/2011 Z. z. o pobyte cudzincov.

Z administratívneho spisu odporcu podľa krajského súdu vyplynulo, že navrhovateľ je štátnym príslušníkom Federatívnej republiky Nigéria, bez platného cestovného dokladu. Na území SR má po prepustení z ústavu na výkon trestu odňatia slobody neoprávnený pobyt. Na území SR nežijú jeho rodinní príslušníci. Rozsudkom Krajského súdu v Bratislave zo dňa 29. júna 2011, sp. zn. 2To 70/2011 bol navrhovateľ uznaný vinným zo spáchania trestného činu podľa § 172, ods. 1, písm. b/ Tr. zák., ktorého sa dopustil tým, že dňa 31. decembra 2009 v telesných dutinách letecky previezol, pravdepodobne zo Španielska, na územie SR, do Bratislavy, na letisko, 5 ks rotačných elipsoidov, ktoré obsahovali 289,89 gramov 28,9% kokainu. Za to mu bol uložený trest odňatia slobody v trvaní 6 rokov a podľa § 65, ods. 1 Tr. zák. trest vyhostenia z územia SR v trvaní 15 rokov. Okresný súd Bratislava I dňa 19. augusta 2013, sp. zn. 7T 26/2010 nariadil výkon uloženého trestu vyhostenia. Okresný súd Trnava navrhovateľa podmienene prepustil dňa 11. marca 2014 (sp. zn. 30 PP/10/2014).

Zastupiteľský úrad krajiny pôvodu vo Viedni vystavil navrhovateľovi náhradný cestovný doklad s platnosťou do 30. apríla 2014. Na deň 16. apríla 2014 je zabezpečené vyhostenie navrhovateľa letecky, prostredníctvom agentúry Frontex.

Preskúmané rozhodnutie bolo vydané v zmysle § 88 ods. 1 písm. b/ zákona na účel výkonu trestu vyhostenia. Podľa krajského súdu odporca, tak rozhodol o zaistení navrhovateľa v súlade so zákonom, po nariadení právoplatne uloženého trestu vyhostenia, ktorý bol navrhovateľovi uložený v súdnom druhostupňovom konaní.

Krajský súd poukázal na to, že Ústava SR zaručuje osobnú slobodu v čl. 17. Právo na osobnú slobodu patrí k najzákladnejším ľudským právam, garantuje ho nielen Ústava SR, ale aj Dohovor o ochrane ľudských práv a základných slobôd (čl. 5 ods. 1). Dôvodom pre zásah, t. j. pozbavenia osobnej slobody je v zmysle čl. 5 ods. 1 písm. f/ zákonné zatknutie alebo iné pozbavenie osobnej slobody osoby, proti ktorej prebieha konanie o vyhostenie alebo vydanie. Každý, kto bol pozbavený slobody, musí mať právo podať návrh na konanie, v ktorom by súd urýchlene rozhodol o zákonnosti jeho pozbavenia slobody a nariadil prepustenie, ak je toto pozbavenie nezákonné. Osobe pozbavenej osobnej slobody sa zaručuje tiež právo na periodickú kontrolu dôvodnosti ďalšieho trvania tohto obmedzenia. Obmedzenie osobnej slobody je možné iba na základe zákona, pričom obmedzenie musí rešpektovať princíp proporcionality v kolízii stojacich ústavne chránených hodnôt. Obmedzenie základného práva je možné len z dôvodu, ktorému s ohľadom na ústavný poriadok možno priznať obdobnú relevanciu, akú má obmedzené základné právo. Takýmto dôvodom v zásade bude iné základné právo, alebo ústavou ustanovený verejný záujem. Obmedzenie musí obstať z hľadiska vhodnosti dosiahnuť sledovaný cieľ. Nemožno opomenúť, že je potrebné skúmať tiež otázku potrebnosti, nevyhnutnosti takéhoto obmedzenia, t.j. či vo vzťahu k cieľu nemožno tento dosiahnuť inými normatívnymi prostriedkami, ktoré by obmedzovali dotknuté základné právo v menšej intenzite.

V danom prípade došlo k obmedzeniu osobnej slobody navrhovateľa, teda k zásahu do jednej zo základných slobôd. Uvedené obmedzenie bolo podľa krajského súdu vykonané na základe zákona, po nariadení právoplatného rozhodnutia súdu o vyhostení; napadnuté rozhodnutie podlieha súdному prieskumu v urýchlenom konaní (§ 250 sa O.s.p.). Existujúca právna úprava, či už v zákone o pobyte cudzincov alebo v Občianskom súdnom poriadku korešponduje teda citovanému medzinárodnému

dohovoru.

Pri zodpovedaní otázky proporcionality obmedzenia osobnej slobody vo vzťahu k verejnému záujmu a vhodnosti pre dosiahnutie sledovaného cieľa, príp. v otázke nemožnosti jeho dosiahnutia iným normatívnymi prostriedkami, ktoré by obmedzovali osobnú slobodu navrhovateľa v menšej intenzite, sa krajský súd stotožnil s názorom odporcu o tom, že dosiahnutie účelu obmedzenia osobnej slobody, teda realizáciu vyhostenia cudzieho štátneho príslušníka bez oprávnenia na pobyt, nemožno v prípade navrhovateľa dosiahnuť inými normatívnymi prostriedkami, o ktorých pojednáva najmä ustanovenie § 89 ods. 1 písm. a/ a b/ zákona.

V zmysle tohto ustanovenia namiesto zaistenia možno štátnemu príslušníkovi tretej krajiny uložiť povinnosť hlásenia pobytu alebo zloženia peňažnej záruky.

Krajský súd poukázal na to, že navrhovateľ sa na území SR ešte 31. decembra 2009 dopustil spáchania zločinu nedovolennej výroby omamných a psychotropných látok, jedov alebo prekurzorov, ich držania a obchodovania s nimi podľa § 172 ods. 1 písm b/ Tr. zák. K nášmu štátu nemá žiaden vzťah. S drogami bol zadržaný priamo na letisku v Bratislave v čase, keď mal povolenie na pobyt v Grécku. Nemá platný cestovný doklad. Na našom území nežijú jeho rodinní príslušníci, návštevy v ústave na výkon trestu OS nemal žiadne. Navrhovateľ je bez finančných prostriedkov. Preto aj podľa názoru krajského súdu je dôvodná obava, že bez zaistenia navrhovateľa by bol zmarený výkon trestu vyhostenia u osoby, na zdržiavanie sa ktorej na území schengenského priestoru nie je verejný záujem. Podmienečné prepustenie navrhovateľa z výkonu trestu odňatia slobody uvedený záver nijako nespochybňuje. Okolnosti posudzovania podmienečného prepustenia nie sú totožné s kritériami pre posudzovanie danosti dôvodov zaistenia podľa zákona o cudzincoch.

Námietky navrhovateľa krajský súd považoval za celkom neopodstatnené.

I keď trestný súd vo svojom výroku neuviedol krajinu, do ktorej sa má navrhovateľ vyhostiť, rozhodnutie odporcu treba považovať za správne, ak vyhostenie navrhovateľa vyhodnocoval vo vzťahu ku krajine pôvodu. Z dokazovania, jednak z výsluchu navrhovateľa, ale i neplatného cestovného pasu nepochybne vyplynulo, že navrhovateľ v súčasnosti nemá v žiadnom zo štátov schengenského priestoru alebo EÚ povolený pobyt.

Odporca podľa krajského súdu dospel k správnejmu záveru, že vyhostenie do krajiny pôvodu je možné, a teda zaistenie je účelné a efektívne. O tom svedčí skutočnosť, že už na deň 16. apríla 2014 sa podarilo zrealizovať všetky úkony, potrebné k vyhosteniu navrhovateľa, vrátane zabezpečenia náhradného cestovného dokladu prostredníctvom ambasády Nigérie vo Viedni.

V krajine pôvodu navrhovateľovi nehrozí žiadne neľudské zaobchádzanie, mučenie, príp. trest smrti alebo konanie, v ktorom by mu mohol byť takýto trest uložený. Navrhovateľ síce prejavil obavu z návratu s ohľadom na súkromnú osobu (označený P. D.), ktorý by sa mu vraj mohol pomstiť za to, že za navrhovateľovi odovzdaný kokaín nezískal protihodnotu, táto skutočnosť však nemá žiaden vzťah k posudzovaniu vyhostiteľnosti navrhovateľa do Nigérie. Nejde o žiadne prípadné očakávané bezprávie zo strany legitímnych, resp. nelegitímnych mocenských štruktúr štátu. Obchodník s kokaínom by mohol mať na navrhovateľa v prípade záujmu dosah v ktoromkoľvek štáte, navyše má mať vedomosť o uväznení navrhovateľa, teda ťažko môže očakávať, že navrhovateľ prevážený kokaínom speňažil.

Krajský súd považoval za účelové tvrdenie navrhovateľa, že jeho rodina sa zdržuje v Grécku a pokiaľ pred odporcom uviedol, že nevie, kde sa nachádza manželka s deťmi, mal na mysli presnú adresu, kde sa zdržiavajú.

Navrhovateľ na otázku, či má na území štátov Schengenského priestoru alebo EU nejakých rodinných príslušníkov v priamom pokolení odpovedal, že nemá, ale v minulosti mala manželka a dva deti povolený pobyt v Grécku. Uviedol tiež, že pricestovali za ním do Grécka v r. 2004, a že nevie uviesť, kde sa

nachádza jeho rodina v súčasnosti. Nepochybne sa navrhovateľ vyjadroval k zdržiavaniu sa jeho rodiny na území niektorého štátu, nehovorilo sa v intenciách adresy, na ktorej sa rodina zdržuje. Konanie prebehlo za prítomnosti tlmočníka z anglického jazyka, o ktorom navrhovateľ vyhlásil, že mu rozumie. Vyjadrenie o tom, že rodina sa v minulosti zdržiavala na území Grécka korešponduje obsahu hodnoteniu navrhovateľa k návrhu na podmienené prepustenie (ÚVTOS Hrnčiarovce nad Parnou zo dňa 10. januára 2014). V tomto hodnotení sa uvádza, že navrhovateľ návštevy nežiadal žiadne, pretože jeho rodina býva v Nigérii a sporadickú korešpondenciu udržiaval so svojou sestrou, ambasádou vo Viedni a odsúdenými nigérijčanmi. Za tohto skutkového stavu odporca nepochybil, ak vychádzal z tvrdení navrhovateľa a pobyt rodinných príslušníkov ďalej neskúmal.

Podobne ako účelové krajský súd vyhodnotil i tvrdenie navrhovateľa o tom, že pri jednej z návštev krajiny pôvodu mu boli spôsobené islamskými radikálmi početné rezné poranenia. Žiadne takéto skutočnosti v konaní pred odporcom navrhovateľ neuádzal. Podľa potvrdenia MUDr. Z. G., všeobecného lekára v ÚVTOS Hrnčiarovce nad Parnou zo dňa 11. marca 2014, navrhovateľ na tele bez známok fyzického násillia.

Vychádzajúc z uvedeného krajský súd dospel k záveru, že preskúmané rozhodnutie odporcu, ako i konanie, ktoré jeho vydaniu prechádzalo, bolo vydané v súlade so zákonom o pobyte cudzincov i so Zákonom o správnom konaní, v plnej miere rešpektujúc ústavnoprávny aspekt tohto rozhodnutia, ktorým sa nepochybne zasiahlo do osobnej slobody navrhovateľa.

Z uvedených dôvodov súd napadnuté rozhodnutie odporcu, ako vecne správne potvrdil.

II.

Stručné zhrnutie odvolacích dôvodov navrhovateľa

Proti uvedenému rozsudku podal navrhovateľ včas odvolanie, v ktorom uviedol, že rozhodnutie súdu prvého stupňa vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci, súd prvého stupňa neúplne zistil skutkový stav veci, pretože nevykonal navrhnuté dôkazy, potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností, resp. súd prvého stupňa dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam.

Navrhovateľ poukázal na to, že už v opravnom prostriedku namietal skutočnosť, že zo žiadneho rozhodnutia správneho orgánu, či rozhodnutia trestného súdu nevyplyvalo, do akej krajiny mal byť navrhovateľ vyhostený; z uvedeného súčasne vyplýva, že otázkou vyhostiteľnosti do danej krajiny sa teda žiadny orgán nezaoberal. Ak teda túto otázku neskúmal okresný súd v trestnom konaní, bolo potrebné, aby sa ňou zaoberal odporca ako orgán realizujúci výkon tohto rozhodnutia. Formálne polozenie otázky, či by navrhovateľovi hrozilo trestné stíhanie, prenasledovanie z náboženských alebo rasových motívov, alebo iné neľudské zaobchádzanie počas pohovoru, nemôže predstavovať dostatočný základ na posúdenie vyhostiteľnosti do domovskej krajiny, obzvlášť v prípade, keď navrhovateľ tvrdil, že do krajiny svojho pôvodu sa nechce vrátiť, nakoľko sa bojí. Navrhovateľ požiadal svoju právnu zástupkyňu, aby požiadala súd o vypočutie samotného navrhovateľa na pojednávaní k otázkam vyhostiteľnosti, jeho obáv pred návratom, okolnostiam, ako prišiel k závažným zraneniam, ktorých dôsledky znáša doteraz. Výsluch mal preukázať potrebu preskúmania vyhostiteľnosti do krajiny jeho pôvodu, voči čomu vznášal námietky od začiatku konania o zaistení. Krajský súd však výsluch účastníka konania, ako dôkaz nevykonal, nemohol preto riadne preskúmať skutkové okolnosti prípadu navrhovateľa. Podľa navrhovateľa určenie krajiny, do ktorej má byť vyhostený, abscentuje v rozhodnutí trestného súdu. Je preto zrejmé, že trestný súd sa okolnosťami, účelnosťou a efektívnosťou vyhostenia do tejto krajiny nezaoberal. Bolo preto potrebné, aby túto okolnosť skúmal policajný orgán (odporca) pri realizácii trestu vyhostenia. Zákon o pobyte cudzincov síce nestanovuje povinnosť správneho orgánu v takomto prípade určovať konkrétnu krajinu, do ktorej má byť účastník vyhostený, ale z logiky veci limitovanej rámcom platnej právnej úpravy vyplýva, že krajinu, kam má byť odsúdený vyhostený, určujú vzhľadom na konkrétne okolnosti správne orgány realizujúce vyhostenie. Určenie krajiny, do ktorej má byť účastník konania vyhostený, je nevyhnutným predpokladom na overenie účelnosti zaistenia. Je v

súlade s judikatúrou súdov SR, požiadavkou zákonnosti, ústavnosti a ochrany základných ľudských práv vyžadovať, aby sa správne orgány zaoberali tým, či sú preukázané zákonné podmienky pre zaistenie, v rámci ktorých sú povinné skúmať účelnosť a efektívnosť zaistenia. Navrhovateľ poukázal na to, že krajský súd vo svojom rozhodnutí konštatuje, že zaistenie je možné, účelné a efektívne, čo odôvodňuje skutočnosťou, že na deň 16. apríla 2014 sa podarilo zrealizovať všetky úkony potrebné k vyhosteniu navrhovateľa. Navrhovateľ v tejto súvislosti poukázal na to, že nebol do dnešného dňa z krajiny vyhostený, a to z dôvodu, že na základe jeho obáv z návratu požiadal príslušný orgán o udelenie azylu. O azyl požiadal najmä z dôvodov hrozby prenasledovania z náboženských dôvodov (navrhovateľ je žiadateľom o azylu od 22. apríla 2014, kedy požiadal o azyl; konanie je vedené migračným úradom pod sp. značkou ČAS-MU-141/PO-Ž-2014). Pokiaľ by krajský súd vypočul navrhovateľa a nechal ho zdôvodniť svoje obavy pred návratom, mal by za preukázané, že zaistenie nie je účelné, nakoľko realizácia trestu vyhostenia do krajiny pôvodu nie je možná. Nakoľko však navrhovateľa nevypočul, nemohol na základe jemu dostupných dôkazov vyhodnotiť jeho žiadosť riadne. Takýmto spôsobom, teda neposudzovaním vyhostiteľnosti do krajiny jeho pôvodu, bol navrhovateľ v skutočnosti „prinútený“ podať žiadosť o azyl, nakoľko v procese realizácie vyhostenia sa nikto nezaujímal o jeho problémy v krajine jeho pôvodu. Ako sa bežne uvádza v negatívnych rozhodnutiach Ministerstva vnútra Slovenskej republiky v prípade neudelenie medzinárodnej ochrany, neudelením medzinárodnej ochrany nedochádza automaticky k deportácii žiadateľa o medzinárodnú ochranu. Aj toto konanie predpokladá následné skúmanie vyhostiteľnosti do krajiny pôvodu, resp. inej krajiny, ktorá ho prijme.

Uvedená potreba skúmania vyhostiteľnosti je rovnako stanovená, tak v zákone o pobyte cudzincov, ako aj vtrestnom poriadku.

Navrhovateľ uviedol, že je pravdou, že trest vyhostenia bol právoplatne uložený v rámci trestného konania, avšak neuvedenie krajiny, do ktorej má byť vyhostený, predpokladalo a vyžadovalo pred realizáciou výkonu trestu vyhostenia preskúmanie otázok, ktoré by mohli ovplyvniť výkon tohto trestu. Nedôsledným preskúmaním vyhostiteľnosti do krajiny jeho pôvodu nemohol odporca, a neskôr ani krajský súd dospieť k správnym skutkovým zisteniam. Má preto za to, že krajský súd (rovnako ako predtým odporca) neúplne zistil skutkový stav veci, resp. dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam, je preto potrebné rozhodnutie krajského súdu zrušiť.

Rovnako má za to, že ani odporca, rovnako, ako ani krajský súd sa nevenoval skúmaniu alternatív zaistenia v zmysle § 89 zákona o pobyte cudzincov. Podľa navrhovateľa nemožno súhlasiť s názorom krajského súdu, v zmysle, ktorého dosiahnutie účelu obmedzenia osobnej slobody, teda realizáciu vyhostenia cudzieho štátneho príslušníka bez oprávnenia na pobyt nemožno v prípade navrhovateľa dosiahnuť inými normatívnymi prostriedkami, o ktorých pojednáva ustanovenie § 89 ods. 1 písm. a/, b/ zákona. Takýto záver, by mohol krajský súd vysloviť iba v prípade, keby sa možnosťami naplnenia podmienok pre aplikáciu predmetného ustanovenia zákona zaoberal/skúmal ich, čo sa však nestalo.

Podľa navrhovateľa pokiaľ by krajský súd riadne vykonal všetky dôkazy, musel by po zvážení prípadu rozhodnutie odporcu zrušiť a nariadiť bezodkladné prepustenie navrhovateľa zo zaistenia.

V tejto súvislosti poukázal aj na to, že krajský súd síce odcitoval čl. 5 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (o.i. pozbavenie osobnej slobody z dôvodu verejného záujmu), nikde však neodôvodnil, v čom spočíva verejný záujem, ktorý nadradí nad základné právo navrhovateľa na osobnú slobodu. Samotná skutočnosť, že navrhovateľ bol v minulosti odsúdený za trestný čin, ktorý si riadne odpykal, a bol podmienene prepustený na slobodu, nezakladá automaticky a bez odôvodnenia nadradenie verejného záujmu nad osobnú slobodu navrhovateľa. Takýto výklad inštitútu zaistenia je nesprávny.

Podľa navrhovateľa krajský súd nepostupoval v súlade s platnými predpismi a pri svojom konaní sa dopustil pochybení uvedených vyššie.

S ohľadom na uvedené, navrhovateľ žiadal, aby odvolací súd rozsudok krajského súdu zmenil tak, že

rozhodnutie odporcu navrhol zrušiť a vec mu vrátiť na ďalšie konanie a súčasne navrhol nariadiť jeho prepustenie zo zaistenia.

III.

Vyjadrenie odporcu k odvolaniu navrhovateľa

K odvolaniu navrhovateľa sa odporca vyjadril tak, že navrhol napadnutý rozsudok krajského súdu, ako vecne správny potvrdiť.

Reagoval iba na námietku navrhovateľa, podľa ktorej vyjadril presvedčenie, že odporca, rovnako ani krajský súd sa nevenoval skúmaniu alternatív zaistenia v zmysle § 89 zákona o pobyte cudzincov. „...Poukázal na to, že policajný útvar, ktorý koná vo veci administratívneho vyhostenia, môže štátnemu príslušníkovi tretej krajiny namiesto jeho zaistenia uložiť povinnosť hlásenia pobytu alebo zložiť peňažnú záruku...". Z uvedeného ustanovenia vyplýva, že alternatívy zaistenia je možné použiť len v prípade konania o administratívnom vyhostení, čo v prípade účastníka konania absentuje. Správny orgán vôbec nezačal proti účastníkovi konania konanie o administratívnom vyhostení a ani ho na účel výkonu administratívneho vyhostenia nezaistoval, ale v prípade účastníka konania prebiehalo len konanie vo veci zaistenia na účel výkonu trestu vyhostenia. Správny orgán vyjadril názor, že administratívne vyhostenie a trest vyhostenia sú úplne odlišné inštitúty z dôvodu, že administratívne vyhostenie je opatrenie uložené v správnom konaní v zmysle § 82 zákona č. 404/2011 Z. z. a trest vyhostenia je trest uložený v trestnom konaní v zmysle Trestného zákona.

Odporca uviedol, že na ostatné námietky navrhovateľa už reagoval v stanovisku, ktoré zaslal na Krajský súd v Bratislave dňa 31. marca 2014 pod č.p.: PPZ-HCP-BA9-18-033/2014-AV a preto sa k nim ďalej nevyjadruje.

Odporca napokon uviedol, že dňa 31. marca 2014 (po 20 dňoch zaistenia účastníka konania a jeho následného umiestnenia do ÚPZC Medved'ov) bol Zastupiteľským úradom Nigérie vo Viedni vystavený pre účastníka konania náhradný cestovný doklad, ktorý bol potrebný na realizáciu trestu vyhostenia z územia SR. Náhradný cestovný doklad sa ÚPZC Medved'ov podarilo vybaviť aj napriek tomu, že účastník konania pri jeho vybavovaní s príslušníkmi nespôlupracoval a dokonca odoslal na Veľvyslanectvo Nigérie do Viedne list, v ktorom žiadal konzula, aby mu nevystavil žiadny doklad (zaevidovaný ako príloha č. 5 PPZ-HCP-BA9-18-029/2014-AV). Odporca uviedol, že aj na základe uvedeného považuje zaistenie účastníka konania na výkon trestu vyhostenia za účelné a efektívne, pretože v prípade účastníka konania je predpoklad, že bude z územia SR reálne vyhostený.

Dňa 22. apríla 2014 navrhovateľ počas umiestnenia v ÚPZC Medved'ov podal vyhlásenie o tom, že na území Slovenskej republiky žiada azyl. Migračný úrad MV SR, ako orgán príslušný v konaní o azyle, do dnešného dňa o žiadosti účastníka konania právoplatne nerozhodol. Odporca vyhodnotením spisového materiálu účastníka došiel k záveru, že u účastníka konania je dôvodné podozrenie, že žiadosť o udelenie azylu podal účelovo s cieľom oddialiť alebo zmariť vykonanie trestu vyhostenia do Nigérie, pretože účastník konania žiadosť o azyl podal až po tom, ako mu bol vystavený náhradný cestovný doklad, na základe ktorého mal byť realizovaný trest vyhostenia. Odporca je toho názoru, že, ak by u účastníka konania v skutočnosti existovali prekážky na jeho vyhostenie do domovskej krajiny uvedené v § 81 zákona č. 404/2011 Z. z. „(Ods. 1/ Cudzinec nemožno administratívne vyhostiť do štátu, v ktorom by bol ohrozený jeho život z dôvodov jeho rasy, národnosti, náboženstva, príslušnosti k určitej sociálnej skupine alebo pre politické presvedčenie alebo, v ktorom by mu hrozilo mučenie, kruté, neľudské alebo ponižujúce zaobchádzanie, alebo trest. Rovnako nemožno cudzinca administratívne vyhostiť do štátu, v ktorom mu bol uložený trest smrti alebo je predpoklad, že v prebiehajúcom trestnom konaní mu taký trest môže byť uložený. Ods. 2/ Cudzinec nemožno administratívne vyhostiť do štátu, v ktorom by bola ohrozená jeho sloboda z dôvodov jeho rasy, národnosti, náboženstva, príslušnosti k určitej sociálnej skupine alebo pre politické presvedčenie; to neplatí, ak cudzinec svojím konaním ohrozuje bezpečnosť štátu alebo, ak bol odsúdený za zločin a predstavuje nebezpečenstvo pre Slovenskú republiku.)", mal možnosť (čo však neučinil) požiadať o udelenie azylu už počas výkonu trestu odňatia slobody, t.j. od

roku 2010, resp. ešte počas pobytu v Grécku, kde sa podľa jeho vyjadrenia zdržiaval od roku 2000. Ďalej účastník konania mal možnosť požiadať o udelenie azylu na OCP PZ Trnava počas konania o jeho zaistení, kde sa v zápisnici o podaní vyjadrenia č.p.: PPZ-HCP-BA9-18-009/2014-AV zo dňa 11. marca 2014 jednoznačne vyjadril, že na území SR nežiada o udelenie azylu, nežiada o pomoc Centrum právnej pomoci a nežiada kontaktovať mimovládnu organizáciu. Taktiež sa vyjadril, že do domovskej krajiny sa nechce vrátiť, pretože sa bojí o svoj život z dôvodu, že Nigérijec, ktorý mu dal na prepravu kokaín, by sa mu mohol pomstiť. Iné dôvody, prečo sa nemôže vrátiť do domovskej krajiny neuviedol. Odporca ďalej uviedol, že, ak by u účastníka konania v skutočnosti existovali prekážky na jeho vyhostenie do domovskej krajiny, účastník konania by počas výkonu trestu odňatia slobody neudržiaval kontakt formou korešpondencie s Nigérijskou ambasádou vo Viedni, zástupcom krajiny, pred ktorou žiada o medzinárodnú ochranu. Táto skutočnosť bola zistená z „Hodnotenia k návrhu na podmienčné prepustenie“, ktoré vypracoval ÚVTOS Hrnčiarovce nad Parnou dňa 10. januára 2014 pod č.p.: 1160140/21-14 ÚVTOS-14-6/13-2014 (zaevidované ako príloha č. 2 k č.p.: PPZ-HCP-BA9-18/2014-AV). Odporca vyhodnotením uvedených skutočností konštatoval, že zaistenie účastníka konania podľa § 88 ods. 1 písm. b/ zákona č. 404/2011 Z. z. a jeho umiestnenie v ÚPZC Medveďov počas konania o udelení azylu je zákonné a nie je dôvod na jeho prepustenie. Prepustením účastníka konania z ÚPZC Medveďov a jeho následným premiestnením do utečeneckého tábora, kde sa môže účastník konania voľne pohybovať, by došlo k zmareniu výkonu trestu vyhostenia, pretože je dôvodne podozrenie, že účastník konania utečenecký tábor svojvoľne opustí a jeho pobyt pre správny orgán nebude známy. Odporca uviedol, že konanie o azyle účastníka konania nie je jeho zaistením dotknuté. To znamená, že konanie o udelení azylu účastníka konania prebieha počas jeho zaistenia v ÚPZC Medveďov. Odporca uviedol, že po doručení výzvy na vyjadrenie zo dňa 16. mája 2014 opätovne dôkladne zhodnotil všetky dôkazy a jednoznačne dospel k názoru, že zaistenie účastníka konania podľa § 88 ods. 1 písm. b/ zákona č. 404/2011 Z. z. je jediný zákonný prostriedok nevyhnutný na zabezpečenie riadneho výkonu trestu vyhostenia, ktorý mu bol uložený právoplatným rozsudkom Okresného súdu Bratislava I. dňa 11. februára 2011, sp. zn. 7T 26/2010 v spojení s rozsudkom Krajského súdu Bratislava sp. zn. 2To 70/2011 zo dňa 29. júna 2011, a ktorý bol následne nariadený podľa § 441 ods. 1 Trestného poriadku Okresným súdom Bratislava I v konaní pod sp. zn. 7T 26/2010 zo dňa 19. augusta 2013. V prílohe odporca zaslal fotokópiu náhradného cestovného dokladu navrhovateľa.

IV.

Argumentácia rozhodnutia odporcu

V odôvodnení svojho rozhodnutia odporca uviedol, že je odôvodnený záver, že navrhovateľ, ktorý sa nachádza na území Slovenskej republiky po podmienčnom prepustení z výkonu trestu odňatia slobody neoprávnene, ktorému platnosť cestovného dokladu vypršala, je bez akýchkoľvek finančných prostriedkov a na území Únie nemá najbližších príbuzných, bude mariť a sťažovať výkon trestu vyhostenia, uložený v hornej hranici za spáchanie závažnej drogovej trestnej činnosti. Výkon trestu vyhostenia považoval za možný a zaistenie za účelné a efektívne, keď navrhovateľa bolo možné stotožniť podľa už neplatného cestovného dokladu, vystavenie náhradného cestovného dokladu preto treba považovať za reálne. Zaistenie bolo vykonané v súlade so Smernicou EP a Rady 2008/115/ES, Dohovorom o ochrane ľudských práv a základných slobôd i Ústavou SR.

K dobe zaistenia uviedol, že s ohľadom na skúsenosti Útvaru policajného zaistenia pre cudzincov v Medveďove s vydávaním náhradných cestovných dokladov zo strany zastupiteľského úradu Nigérie, stanovil maximálnu dĺžku doby zaistenia.

V.

Právny názor Najvyššieho súdu Slovenskej republiky

Podľa § 244 ods. 1 O. s. p. v správnom súdnictve preskúmajú sudy na základe žalôb alebo opravných prostriedkov zákonnosť rozhodnutí a postupov orgánov verejnej správy.

Podľa § 250l ods. 1 O. s. p. sa v prípadoch, v ktorých zákon zveruje súdom rozhodovanie o opravných

prostriedkoch proti neprávoplatným rozhodnutia správnych orgánov, postupuje podľa tretej hlavy piatej časti Občianskeho súdneho poriadku „Rozhodovanie o opravných prostriedkoch proti rozhodnutiam správnych orgánov“. Pokiaľ v tretej hlave piatej časti Občianskeho súdneho poriadku nie je ustanovené inak, použije sa primerane ustanovenie druhej hlavy piatej časti Občianskeho súdneho poriadku s výnimkou § 250a (§ 250l ods. 2 O. s. p.).

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací (§ 10 ods. 2 O.s.p.) preskúmal napadnuté rozhodnutie krajského súdu spolu s konaním, ktoré predchádzalo jeho vydaniu a jednomyseľne (§ 3 ods. 9 zákona č. 757/2004 Z. z.) dospel k záveru, že rozhodnutie krajského súdu je potrebné potvrdiť. Rozhodol bez nariadenia odvolacieho pojednávania podľa ustanovenia § 250ja ods. 2 O.s.p. s tým, že deň vyhlásenia rozhodnutia bol zverejnený na úradnej tabuli súdu a na internetovej stránke Najvyššieho súdu Slovenskej republiky www.nsud.sk. Rozsudok bol verejne vyhlásený dňa 5. júna 2014 (§ 156 ods. 1 a ods. 3 O.s.p.).

V predmetnej veci bolo potrebné predostrieť, že predmetom odvolacieho konania bol rozsudok krajského súdu, ktorým bolo potvrdené rozhodnutie odporcu o zaistení navrhovateľa podľa § 88 ods. 1 písm. b/ zákona o pobyte cudzincov, preto primárne v medziach odvolania Najvyšší súd Slovenskej republiky, ako súd odvolací preskúmal rozsudok krajského súdu, ako aj konanie, ktoré mu predchádzalo, pričom v rámci odvolacieho konania skúmal aj napadnuté rozhodnutie odporcu, najmä z toho pohľadu, či sa krajský súd vysporiadal so všetkými námietkami navrhovateľa v opravnom prostriedku a z takto vymedzeného rozsahu, či správne posúdil zákonnosť a správnosť napadnutého rozhodnutia odporcu.

Podľa § 88 ods. 1 písm. b/ policajt je oprávnený zaistiť štátneho príslušníka tretej krajiny na účel výkonu administratívneho vyhostenia alebo výkonu trestu vyhostenia. Odporca zdôvodnil rozhodnutie o zaistení navrhovateľa splnením podmienky podľa § 88 ods. 1 písm. b/ zákona o pobyte cudzincov, a to existenciou rozhodnutia o treste vyhostenia, ktorý bol navrhovateľovi uložený Okresným súdom Bratislava I dňa 19. augusta 2013 na základe rozsudku tohto súdu zo dňa 11. februára 2011, sp. zn. 7T 26/2010, v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Bratislave zo dňa 29. júna 2011, sp. zn. 2To 70/2011.

Na základe uvedeného odporca rozhodol o zaistení navrhovateľa dňom 11. marca 2014 o 12:30 hod. z dôvodu, že je to potrebné na účel výkonu trestu vyhostenia uloženého v trestnom konaní.

Najvyšší súd Slovenskej republiky považoval odvolacie námietky navrhovateľa za nedôvodné a nespôsobilé spochybniť vecnú správnosť napadnutého rozsudku. Nezistil ani žiadne pochybenie v postupe odporcu ani krajského súdu. Krajský súd sa dostatočne vysporiadal so všetkými námietkami navrhovateľa uvedenými v opravnom prostriedku.

Podkladom rozhodnutia o zaistení navrhovateľa bolo rozhodnutie o uložení trestu vyhostenia. Navrhovateľ v opravnom prostriedku proti rozhodnutiu odporcu namietal, že v konaní pred odporcom požiadal o azyl. Kľúčovou v danej veci bola otázka, či navrhovateľ požiadal o azyl v konaní o zaistení, a či správny orgán mal na takúto okolnosť prihliadnuť pri posudzovaní podmienok v konaní o zaistení navrhovateľa.

Najvyšší súd Slovenskej republiky z obsahu administratívneho spisu takúto skutočnosť nezistil. Tvrdenie navrhovateľa, že v konaní o zaistení požiadal o azyl nenachádza oporu v zápisnici o vyjadrení účastníka konania zo dňa 11. marca 2014. Z predmetnej zápisnice vyplýva, že navrhovateľ uviedol, že si je vedomý, že na území Slovenskej republiky spáchal trestný čin a taktiež si je vedomý, že mu bol súdom uložený trest vyhostenia z územia Slovenskej republiky. Nežiadal o pomoc Centrum právnej pomoci ani nežiadal kontaktovať mimovládnu organizáciu. Na otázku, či požiadal v niektorej krajine EU o azyl, odpovedal, že nežiadal a nežiada o azyl ani na území Slovenskej republiky.

Námietku navrhovateľa, že krajský súd tým, že nevypočul navrhovateľa a neumožnil mu zdôvodniť svoje obavy pred návratom, (navrhovateľ o azyl požiadal dňa 22. apríla 2014), čím nedostatočne zistil skutkový stav, považoval odvolací súd za nedôvodnú.

Krajský súd totiž posudzoval zákonnosť rozhodnutia správneho orgánu o zaistení navrhovateľa a nie dôvodnosť podanej žiadosti o azyl. Podľa § 250i ods. 1 vety prvej O.s.p. pri preskúmaní zákonnosti rozhodnutia je pre súd rozhodujúci skutkový stav, ktorý tu bol v čase vydania napadnutého rozhodnutia.

Krajský súd preto správne vychádzal zo zistenia, že rozhodujúce pre posúdenie zákonnosti rozhodnutia odporcu o zaistení navrhovateľa vzhľadom na uplatnenú námietku navrhovateľa bolo, že navrhovateľ v priebehu konania o zaistení o azyl nepožiadaval.

Čo sa týka následne podanej žiadosti navrhovateľa o azyl, odvolací súd dáva do pozornosti rozhodnutie Súdneho dvora Európskej únie zo dňa 30. mája 2013 (vec Mehmet Arslan proti Polícii ČR, C-534/11, dostupný na <http://N.>; ďalej len „vec A“), z ktorého vyplýva, že pokiaľ cudzinec zaistený podľa zákona o pobyte cudzincov požiadava o udelenie medzinárodnej ochrany, pokiaľ je táto žiadosť podaná účelovo (slovami Súdneho dvora „iba s cieľom pozdržať alebo zmať výkon rozhodnutia o navrátení“) a pokračovanie zaistenia je naďalej objektívne nutné, je možné takéhoto cudzinca ponechať v zaistení.

Obmedzenie osobnej slobody žiadateľov o azyl nevyklučuje ani medzinárodné azylové právo, hoci všeobecne ustanovuje zásadu, podľa ktorej nie je možné na utečencov (žiadateľov o azyl) nahliadať ako na neoprávnene pobývajúcich osoby, a je treba im priznať (okrem iného) právo na slobodu pohybu na území krajiny, v ktorej sa nachádzajú (pozri čl. 26, 31 a 32 Dohovoru o právnom postavení utečencov z roku 1951; ďalej len „Ženevská konvencia“).

Zároveň Súdny dvor v predmetnej veci zdôraznil, že členské štáty musia mať možnosť zabrániť tomu, aby zaistený cudzinec podaním žiadosti o azyl automaticky dosiahol prepustenie zo zaistenia, inak by bol narušený zmysel návratovej smernice, ktorým je účinné navrátenie štátnych príslušníkov tretích krajín, ktorí sa neoprávnene zdržiavajú na území (bod 60 rozsudku vo veci A.).

Najvyšší súd Slovenskej republiky si je vedomý toho, že procesný postup po podaní žiadosti o azyl po rozhodnutí o zaistení zákon o pobyte cudzincov v aktuálne platnom znení výslovne neupravuje.

Pokiaľ však odporca po podaní takejto žiadosti postupoval tak, že opätvne preskúmal dôvody zaistenia a po vyhodnotení všetkých skutočností dospel k záveru, že zaistenie účastníka konania podľa § 88 ods. 1 písm. b/ zákona č. 404/2011 Z. z. a jeho umiestnenie v ÚPZC Medved'ov počas konania o udelení azylu je zákonné a nie je dôvod na jeho prepustenie, nepochybil, hoci odvolací súd považoval za vhodnejšie po podaní žiadosti o azyl vydať rozhodnutie o tom, že dôvody zaistenia u navrhovateľa trvajú. Právny základ k vydaniu takéhoto rozhodnutia totiž možno nájsť (za použitia eurokonformného výkladu) v § 90 ods. 1 písm. d/ zákona o pobyte cudzincov, podľa ktorého policajný útvar je povinný skúmať po celý čas zaistenia štátneho príslušníka tretej krajiny, či trvá účel zaistenia.

Ak teda zaistený cudzinec požiadava o medzinárodnú ochranu, spravidla to bude mať za následok ukončenie zaistenia podľa čl. 15 Smernice Európskeho parlamentu a rady 2008/115/ES zo dňa 16. decembra 2008 o spoločných normách a postupoch v členských štátoch pri navrátení príslušníkov tretích krajín, ktorí sa neoprávnene zdržiavajú na území (návratová smernica), ako konštatoval Súdny dvor Európskej únie vo veci A., a policajný útvar bude povinný cudzinca bez zbytočného odkladu zo zaistenia prepustiť; dôvody pre pôvodné zaistenie cudzinca tak automaticky pominú. Ak však policajný útvar dospeje k záveru, že žiadosť cudzinca o medzinárodnú ochranu je účelová, podaná iba za účelom pozdržať, či dokonca zmať výkon rozhodnutia o vyhostení cudzinca, môže znova rozhodnúť podľa § 90 ods. 1 písm. d/ zákona o pobyte cudzincov, že dôvody predchádzajúceho zaistenia trvajú, napriek tomu, že cudzinec požiadaval o medzinárodnú ochranu. V takomto rozhodnutí policajný útvar vyloží, aké konkrétne dôvody ospravedlňujú trvanie zaistenia cudzinca po podaní žiadosti o medzinárodnú ochranu.

V danom prípade k vydaniu takéhoto rozhodnutia nedošlo, avšak skutočnosť, že odporca po podaní žiadosti o azyl nerozhodol o prepustení navrhovateľa zo zaistenia a následne vo vyjadrení k odvolaniu navrhovateľa objasňoval dôvody takéhoto postupu nasvedčuje tomu, že žiadosť o azyl vyhodnotil ako

účelová.

Najvyšší súd Slovenskej republiky zároveň zdôrazňuje, že síce neprisvedčil námietkam navrhovateľa o nezákonnosti rozhodnutia o zaistení navrhovateľa v danom prípade, pretože navrhovateľ v priebehu konania o zaistení nepožiadala o azyl, avšak pro futuro bude nevyhnutné, aby správne orgány postupovali v súlade s vyššie uvedenými závermi, t.j. aby rozhodovali o trvaní dôvodov zaistenia bezodkladne potom, čo zaistený cudzinec podá žiadosť o udelenie medzinárodnej ochrany.

K námietke neexistencie reálneho predpokladu vyhostenia navrhovateľa v dobe vydania rozhodnutia o zaistení Najvyšší súd Slovenskej republiky považuje za dôležité zdôrazniť, že povinnosťou správnych orgánov posudzovať potencialitu vyhostenia cudzinca pri rozhodovaní o jeho zaistení sa podrobne zaoberal Najvyšší súd Slovenskej republiky v rozhodnutí sp. zn. 1SZa/7/2012 zo dňa 6. novembra 2012. Dospel pritom k záveru, že „v prípadoch, keď bude už v dobe rozhodovania správneho orgánu o zaistení cudzinca zrejmé, či pravdepodobné, že účel zaistenia, nebude môcť byť realizovaný, nebude možné pozbavenie, či obmedzenie osobnej slobody cudzinca považovať za súladné s ústavným poriadkom s medzinárodnými záväzkami SR v oblasti ochrany základných práv a ani s príslušnými ustanoveniami návratovej smernice“.

Zároveň však najvyšší súd poukazuje na to, že zmyslom konania o zaistení cudzinca nie je konečné posúdenie otázky, či má byť tomuto cudzincovi udelené správne, resp. trestné vyhostenie alebo, či má byť vydaný na základe medzinárodnej zmluvy alebo, či má cudzinec inak nútene vycestovať z územia SR, ale len vytvorenie podmienok pre to, aby tento hlavný cieľ mohol byť realizovaný a nebol vopred zmarený tým, že sa cudzinec bude ukrývať, či inak vyhýbať realizácii vyhostenia. Časový priestor pre konanie o zaistení cudzinca je veľmi obmedzený, správny orgán má preto povinnosť sa zaoberať v konaní o zaistení možnými prekážkami vyhostenia, keď sú mu tieto prekážky v dobe rozhodovania o zaistení známe alebo, keď pred rozhodnutím o zaistení vyšli najavo. V takom prípade je správny orgán povinný možné prekážky vyhostenia pred rozhodnutím o zaistení cudzinca predbežne posúdiť a učiniť si úsudok o tom, či je vyhostenie aspoň potenciálne možné.

Podľa názoru najvyššieho súdu navrhovateľ v priebehu konania neprodukoval žiadne tvrdenia, či skutočnosti, ktoré by mal správny orgán pri rozhodovaní o zaistení doviesť k záveru, že je zrejmé, či pravdepodobné, že účel zaistenia navrhovateľa - vyhostenie na základe trestného rozkazu nebude môcť byť realizovaný.

Je nutné dodať, že Najvyšší súd Slovenskej republiky nezistil pochybenie správneho orgánu v tom, že pri rozhodovaní o zaistení cudzinca sa nezaoberal otázkou, či je realizácia vyhostenia navrhovateľa pravdepodobná, vzhľadom k žiadosti o azyl, pretože túto podal zjavne až po rozhodnutí o jeho zaistení.

Preto záver krajského súdu o zákonnosti napadnutého rozhodnutia odporcu, vzhľadom k tomu, že sa vysporiadal s uplatnenými námietkami navrhovateľa (na ich vyhodnotenie pre ich správnosť odvolací súd v podrobnostiach odkazuje na odôvodnenie rozsudku krajského súdu, s ktorým sa plne stotožňuje) vypovedá o správnosti postupu krajského súdu pri posudzovaní zákonnosti rozhodnutia odporcu.

Krajský súd bol totiž viazaný rozsahom dôvodov, ktoré navrhovateľ uplatnil v opravnom prostriedku a z uvedených dôvodov preto bolo možné vyvodiť záver, že rozhodnutie odporcu o zaistení navrhovateľa podľa § 88 ods. 1 písm. b/ zákona o pobyte cudzincov, bolo potrebné považovať za rozhodnutie vydané v súlade so zákonom a krajský súd nepochybil, ak jeho rozhodnutie potvrdil. Odvolací súd sa s právnym záverom uvedeným v jeho rozsudku stotožnil, námietkam navrhovateľa nevyhovел a napadnutý rozsudok podľa § 219 O.s.p. v spojení s § 246c O.s.p., ako vecne správny potvrdil.

O trovách odvolacieho konania rozhodol Najvyšší súd Slovenskej republiky podľa § 250k ods. 1 O.s.p. v spojení s § 224 ods. 1 O.s.p. a § 246c O.s.p., tak, že navrhovateľovi, ako neúspešnému účastníkovi konania, trovy odvolacieho konania nepriznal.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku odvolanie nie je prípustné.